

Cirkulære om

ÅREMÅLSANSÆTTELSE

2001

Cirkulære om åremålsansættelse

(Til samtlige ministerier)

Finansministeriet og tjenestemændenes centralorganisationer har den 31. oktober 2001 indgået aftale om løn- og andre ansættelsesvilkår under åremålsansættelse i staten (åremålsaftalen), der afløser aftale af 14. februar 1994. Aftalen er optaget som bilag til cirkulæret.

Aftalen er justeret i lyset af, at de tidligere begrænsninger i adgangen til at foretage uansøgt afsked i åremålsperioden er bortfaldet som følge af ophævelsen af tjenestemandslovens § 30.

1. Lovgrundlag

Lovgrundlaget for åremålsansættelse er tjenestemandslovens § 2, nr. 3, samt lovbekendtgørelse nr. 680 af 17. september 1998 om åremålsansættelse af tjenestemænd og ansatte på tjenestemandslignende vilkår med senere ændringer (åremålsloven).

Øvrige særbestemmelser om åremål er indeholdt i tjenestemandslovens § 12, stk. 4, § 13, stk. 1, § 28, stk. 2 og § 32, stk. 3.

2. Personkredsen

Som tjenestemand på åremål ansættes personer, som

- 1) allerede er ansat som tjenestemænd i staten eller folkekirken,
- 2) er ansat i stillinger, i hvilke ansættelsen medregnes i pensionsalderen i medfør af tjenestemandspensionslovens § 4, stk. 1 og 2, eller
- 3) er fratrukket med ret til aktuel eller opsat pension fra stillinger som nævnt under 1) og 2).

Andre end ovennævnte kan i henhold til åremålslovens § 1, stk. 3, ansættes på vilkår svarende til de i tjenestemandsløven fastsatte.

Det bemærkes, at ansættelse som dommer og retsassessor kun kan ske som varig ansættelse, jf. tjenestemandslovens § 34, stk. 1.

For tjenestemandslignende ansatte ved selvejende institutioner mv. kan åremålsansættelse anvendes i det omfang og på de vilkår, der måtte være fastsat i det pågældende ansættelsesreglement/-regulativ eller lignende.

Åremålsaftalen omfatter ikke stillinger som rektor m.fl. ved højere uddannelsesinstitutioner mv., der besættes for en periode efter valg.

3. Kriterier for anvendelse af åremålsansættelse

I overensstemmelse med de af Lønningsrådet afgivne udtalelser bør følgende kriterier lægges til grund ved vurderingen af, om åremålsansættelse bør etableres:

- 1) Tidsbegrænset ansættelse i stillinger, for hvilke det gælder, at arbejdsopgaven eller udpegningen til hvervet er tidsbegrænset, og hvor tidsbegrænsningen er klar og af væsentlig betydning i relation til opgaven eller den udpegede person.
- 2) Ansættelse i stillinger, om hvilke det kan forudses, at forventede ændringer i opgaver, organisation og struktur med en vis sandsynlighed vil ændre den pågældende stillings indhold.
- 3) Ansættelse i stillinger, der stiller særlige krav til fornyelse i forskningsmæssig, kunstnerisk, merkantil, teknisk eller anden kreativ henseende, og for hvilke kravene til fornyelse har en selvstændig, konkret begrundet betydning.
- 4) Ansættelse i visse stillinger i Grønland, om hvilke det gælder, at ændringer i opgavefordelingen mellem staten, hjemmestyret og de grønlandske kommuner samt hensynet til udskiftning med mellemrum af udsendte tjenestemænd danner selvstændig begrundelse for åremålsansættelse i Grønland.

Lønningsrådet har i sin udtalelse lagt vægt på, at åremålsansættelse fortrinsvis bør anvendes, hvor det ikke giver anledning til genbeskæftigelsesproblemer ved

åremålets udløb.

4. Procedure for etablering af åremålsstillinger

Bestemmelse om, hvilke stillinger - såvel nyoprettede som bestående - der skal kunne besættes på åremål, træffes af vedkommende minister efter indhentet udtalelse fra Lønningsrådet.

Vedkommende minister forelægger efter forudgående forhandling med den forhandlingsberettigede centralorganisation indstillingen om åremålsansættelse for Lønningsrådet.

Eventuel etablering af åremålsansættelse for tjenestemandslignende ansatte ved selvejende institutioner, jf. pkt. 2, skal dog ikke forelægges for Lønningsrådet.

Hvis en stilling er blevet godkendt til besættelse på åremål, kræver nybesættelse på åremål ved ledighed i stillingen ikke fornyet forelæggelse for rådet.

5. Varighed af åremålsansættelse

Åremålsansættelse sker for et tidsrum af 3-6 år, der fastsættes af vedkommende minister, jf. åremålslovens § 3.

Forlængelse af en åremålsperiode kan finde sted for én eller flere perioder, hvis den samlede varighed af forlængelserne ikke overstiger 3 år.

I henhold til tjenestemandslovens § 28, stk. 2, ophører ansættelsen ved åremålets udløb.

Det bemærkes, at § 30 i tjenestemandsloven, hvorefter tjenestemænd ansat på åremål kun kunne afskediges uden ansøgning, såfremt afskedigelsen var begrundet i helbredsmæssige årsager eller i forhold som nævnt i § 28, 2. pkt. (disciplinære forhold) eller § 29 (alder), er ophævet med virkning for åremålsansættelser, der påbegyndes den 4. juni 1999 eller senere, jf. lov nr. 346 af 2. juni 1999.

For tjenestemænd, hvis åremålsansættelse er påbegyndt før 4. juni 1999, finder de hidtidige regler om uansøgt afsked (§ 30) dog fortsat anvendelse. Tilsvarende gælder, hvis en sådan åremålsansættelse er forlænget efter 4. juni 1999.

6. Opslag

Opslag af stillinger, der er godkendt til besættelse på åremål, bør foretages alternativt med henblik på, at stillingen kan besættes varigt eller på åremål afhængigt af, hvilken ansøger der udpeges.

Ansættelse på åremål kan kun finde sted, hvis muligheden for at anvende denne ansættelsesform har været anført i opslaget.

Forlængelse af en åremålsperiode, jf. pkt. 5, 2. afsnit, sker uden opslag.

Genansættelse efter det fastsatte (eventuelt forlængede) åremåls udløb kan alene ske efter fornyet opslag.

7. Fastsættelse af ansættelsesvilkår

I henhold til åremålslovens § 4 fastsættes løn- og andre ansættelsesvilkår for tjenestemænd og ansatte på tjenestemandslignende vilkår i overensstemmelse med reglerne i tjenestemandslovens § 45.

Vedkommende minister bemyndiges i henhold til tjenestemandslovens § 45, stk. 2, til at indgå de konkrete aftaler om åremålstillæg og eventuelt fratrædelsesbeløb i overensstemmelse med §§ 1-4 i åremålsaftalen for så vidt angår stillinger, der ikke er omfattet af aftale af 12. april 2000 om tillæg mv. til ansatte i visse stillinger i lønramme 40, 41 og 42, jf. cirkulære af 14. april 2000 (Fhst. nr. 037-00).

Vedkommende minister bemyndiges endvidere til i forbindelse med åremålsansættelse i staten at indgå aftale om vilkårene for placering af varigt ansatte tjenestemænd, der efter åremålsansættelsens ophør genindtræder i varig ansættelse.

Centralorganisationerne kan tilsvarende bemyndige de tilsluttede organisationer til at indgå de konkrete åremålsaftaler.

Kopi af indgåede aftaler skal sendes til Personalestyrelsen til orientering.

8. Åremålstillæg

Åremålstillægget til *personer, der er sikret varig ansættelse* efter åremålsansættelsens udløb, fastsættes under hensyn til åremålets længde og det lønmæssige niveau i tilbagegangsstillingen inden for en ramme på indtil 25 pct. af lønnen ved varig ansættelse i åremålsstillingen.

For *personer, der ikke er sikret varig ansættelse* efter åremålsansættelsens udløb, er der ikke i aftalen fastsat nogen bestemt ramme for åremålstillæggets størrelse. Tillægget fastsættes under hensyn til åremålets længde og en afvejning af stillingens lønmæssige placering sammenholdt med andre stillinger inden for vedkommende ministeriums struktur.

Åremålstillæggets størrelse er således bl.a. afhængig af, om der til åremålsansættelsen er knyttet ret til varig ansættelse efter åremålets udløb. Hvis ansættelsen er forbundet med tilbagegangsret, bør tillægget derfor alt andet lige være lavere, end hvis ansættelsen ikke er forbundet med tilbagegangsret.

9. Fratrædelsesbeløb

Det kan aftales, at der ved åremålsansættelsens udløb ydes et fratrædelsesbeløb, som i givet fald fastsættes efter bestemmelserne i aftalens § 2.

Retten til fratrædelsesbeløb bortfalder, hvis den pågældende overgår til varig ansættelse i åremålsstillingen.

Herudover kan det aftales, jf. § 4, stk. 1, at der ved uansøgt afsked i åremålsperioden af andre årsager end alder, sygdom eller forhold som nævnt i tjenestemandslovens § 28, stk. 1, 2. pkt., skal gælde særlige fratrædelsesvilkår.

Indgås der ikke aftale i henhold til § 4, stk. 1, ydes fratrædelsesbeløb efter § 4, stk. 3 og 4.

Der kan ikke ydes fratrædelsesbeløb ved ansøgt afsked før åremålets udløb, eller ved uansøgt afsked på grund af sygdom eller alder før åremålets udløb, medmindre dette er eller bliver aftalt, jf. aftalens § 3 og § 4, stk. 5. Fratrædelsesbeløb udbetales i så tilfælde forholdsmæssigt, det vil sige for hvert fulde år,

den pågældende rent faktisk har været ansat i åremålsstillingen.

Der kan aldrig ydes fratrædelsesbeløb, hvis afskedigelsen fra åremålsstillingen skyldes disciplinære eller strafbare forhold.

Aftale i henhold til § 3 og § 4 kan indgås såvel i forbindelse med ansættelsen som senere.

10. Tilbagegangsstilling

Efter åremålslovens § 5 har en tjenestemand ret til at genindtræde i varig ansættelse efter åremålsansættelsens udløb. Tjenestemanden kan dog som led i åremålsansættelsen vælge at give afkald på retten til en tilbagegangsstilling, hvilket har betydning for fastsættelsen af åremålsstillæggets størrelse, jf. åremålsaftalens § 1 og cirkulærets pkt. 8.

I forbindelse med åremålsansættelse af en person, der ikke i forvejen er ansat som tjenestemand, kan det som et led i åremålsvilkårene omvendt fastsættes, at den pågældende har ret til varig ansættelse efter åremålets udløb. Dette har betydning for fastsættelsen af åremålsstillæggets størrelse, jf. åremålsaftalens § 1 og cirkulærets pkt. 8.

Hvis den åremålsansatte har krav på en tilbagegangsstilling, skal placeringen af den pågældende ved åremålets udløb eller ophør af anden utilregnelig årsag og vilkårene for den varige ansættelse aftales i forbindelse med åremålsansættelsen. Den åremålsansatte har ret og pligt til at indtræde i tilbagegangsstillingen ved åremålsansættelsens ophør af utilregnelig årsag.

Hvis åremålsansættelsen ophører på grund af sygdom, bør der foretages en selvstændig vurdering af, hvorvidt den pågældende er helbredsmæssigt egnet til at varetage tilbagegangsstillingen.

11. Pensionsforhold

For tjenestemænd, der er ansat på åremål, gælder pensionsbestemmelserne i åremålslovens § 6, stk. 1-4.

Pensionsforhold for ansatte på tjenestemandslignende vilkår fastsættes i hen-

hold til åremålslovens § 6, stk. 5, af finansministeren efter indhentet udtalelse fra Lønningsrådet.

Vedkommende ministerium kan dog uden forelæggelse for Personalestyrelsen aftale, at der til ansættelsen knyttes en forsikringsmæssigt baseret pensionsordning med et pensionsbidrag på 15 pct. fordelt med et arbejdsgiverbidrag på 2/3 og et egetbidrag på 1/3.

Pensionsbidragene beregnes af lønrammelønnen og åremålstillægget. Eventuelle andre tillæg er pensionsgivende, i det omfang dette aftales konkret eller følger af andre aftaler.

Lønrammelønnen og åremålstillægget opregnes med egetbidraget, således at den udbetalte løn svarer til den løn, der udbetales til en tjenestemand på åremål i samme stilling med tilsvarende lønvilkår.

Hvis den ansatte under en forudgående overenskomstansættelse har været omfattet af en kollektiv pensionsordning, hvortil staten har indbetalt pensionsbidrag, kan vedkommende ministerium godkende, at pensionsbidragene indbetales til denne pensionsordning under åremålsansættelsen.

Vedkommende ministerium kan ligeledes godkende, at den ansatte uden forudgående medlemskab optages i en kollektiv pensionsordning, hvortil staten som arbejdsgiver indbetaler pensionsbidrag med hjemmel i en kollektiv overenskomst.

Hvis den ansatte ikke omfattes af en sådan pensionsordning, kan vedkommende ministerium tiltræde, at der oprettes en individuel pensionsordning, der indeholder løbende, livsvarig egenpension (alderspension og invalidepension af samme størrelse som alderspensionen) og løbende børnepension længst indtil det 24. år på 10-20 pct. af alderspensionen, det dobbelte til forældreløse, samt eventuelt en løbende (eventuelt tidsbegrænset) ægtefællepension. Endvidere vil op til 10 pct. af pensionsbidraget kunne anvendes til sumudbetaling ved pensionsbegivenhedens indtræden (pensionering eller død). Sumudbetalingen kan ved pensionering højst udgøre et beløb svarende til 2 x den årlige alderspension og ved død højst et beløb svarende til 4 x den årlige ægtefællepension. Det er en forudsætning, at tilbagekøbsværdien af indbetalingerne under åremålsansættelsen ved senere tjenstemandsansættelse i det offentlige kan overføres til tjenstemandspensionsmyndigheden mod tildeling af forhøjet pensionsalder, at

den del af tilbagekøbsværdien, der er erhvervet for indbetalinger under åremålsansættelsen, kun kan overføres til anden pensionsordning med Personalestyrelsens godkendelse, samt at pensionsordningen ikke kan tilbagekøbes uden Personalestyrelsens samtykke.

Når pensionsordningen er fastlagt, skal Personalestyrelsen orienteres om, hvilken pensionsordning pensionsbidragene indbetales til. Samtidig skal Personalestyrelsen have kopi af en eventuel police.

Ønskes der fastsat pensionsvilkår, der afviger fra det ovenfor anførte, forelægges sagen for Personalestyrelsen.

For personer, der åremålsansættes i tjenestemandslignende stillinger ved selvejende institutioner, jf. pkt. 2, hvortil der er knyttet medlemskab af en statsgaranteret pensionsordning, fastsættes pensionsvilkårene i det enkelte tilfælde af Personalestyrelsen efter forelæggelse fra pensionskassen.

12. Åremålsansættelse på overenskomstvilkår

Åremålsaftalen gælder alene for ansættelser omfattet af åremålsloven, dvs. ved ansættelse som tjenestemand eller på tjenestemandslignende vilkår.

Princippet i åremålsaftalen finder imidlertid tilsvarende anvendelse, hvis der etableres åremålsansættelser på overenskomstvilkår.

Åremålstillægget er pensionsgivende.

Åremålsansættelse på overenskomstvilkår kræver ikke, at spørgsmålet om stillingens besættelse på åremål har været forelagt for Lønningsrådet.

Hvis der ønskes overenskomstansættelse i en klassificeret tjenestemandstilling, forudsættes det imidlertid, at det pågældende ministerium forinden har forhandlet med den centralorganisation, der ville have forhandlingsretten for stillingen, hvis ansættelsen var sket på tjenestemands- eller tjenestemandslignende vilkår.

Hvis en åremålsstilling, som er opslået til besættelse på overenskomstvilkår, alligevel vil skulle besættes på tjenestemandsvilkår, fordi den foretrukne ansø-

ger er omfattet af åremålslovens § 1, stk. 2, forudsættes det, at spørgsmålet om åremålsansættelse forinden har været eller bliver forelagt for Lønningsrådet, jf. den i pkt. 4 beskrevne procedure.

Hvis den åremålsansatte har ret til en tilbagegangsstilling ved åremålets udløb, har vedkommende ret og pligt til umiddelbart at indtræde i tilbagegangsstillingen ved åremålsansættelsens ophør af andre grunde end sygdom og disciplinære forhold, medmindre andet er aftalt.

13. Ikrafttrædelsesbestemmelser mv.

Cirkulæret træder i kraft den 15. november 2001.

Samtidig ophæves Finansministeriets cirkulære nr. 67 af 28. marts 1994 om åremålsansættelse (APD.nr. 22/94).

Der kan inden for rammerne af den nye åremålsaftale aftales ændringer i konkrete åremålsaftaler, der er indgået i perioden fra den 4. juni 1999 til udsendelsen af dette cirkulære. Der er kun pligt til at aftale sådanne ændringer, hvis dette følger af den konkrete åremålsaftale.

7. november 2001

Finansministeriet
Personalestyrelsen

P.M.V.
E.B.

Käthe Ganer-Tolsøe

AFTALE OM LØN- OG ANDRE ANSÆTTELSESVILKÅR UNDER ÅREMÅLSANSÆTTELSE I STATEN

I medfør af § 4 i lov om åremålsansættelse af tjenestemænd og ansatte på tjenestemandslignende vilkår, jf. tjenestemandsløven § 45, stk. 1, aftales følgende:

Åremålstillæg

§ 1. Under åremålsansættelse ydes et tillæg til den løn, der gælder for stillingen ved varig ansættelse. Åremålstillæggets størrelse aftales i hver enkelt tilfælde. For ansatte, der er sikret varig ansættelse efter åremålsansættelsens udløb, kan åremålstillægget udgøre indtil 25 pct. under hensyn til åremålets længde og det lønmæssige niveau i tilbagegangsstillingen.

Stk. 2. Åremålstillægget beregnes af den på ansættelsestidspunktet gældende lønrammeløn med de til stillingen knyttede tillæg bortset fra eventuelt topchef-tillæg.

Stk. 3. Ved beregning af åremålstillægget indgår endvidere personlige tillæg, som ydes i forbindelse med åremålsansættelsen, ligesom der tillige kan tages hensyn til eventuelle personlige tillæg, som (senere) forventes at blive ydet til den pågældende.

Stk. 4. Åremålstillægget omberegnes ikke, hvis stillingen omklassificeres eller hvis tillæg ydes, ændres eller bortfalder i ansættelsesperioden.

Stk. 5. Åremålstillæg fastsættes som grundbeløb og procentreguleres.

Fratrædelsesbeløb

§ 2. Det kan aftales, at der ved åremålsansættelsens udløb ydes et fratrædelsesbeløb.

Stk. 2. For ansatte, der er sikret varig ansættelse efter åremålsansættelsens ud-

løb, udgør fratrædelsesbeløbet et beløb svarende til 1 måneds løn i den aftalte tilbagegangsstilling for hvert fulde års åremålsansættelse.

Stk. 3. For ansatte, der ikke er sikret varig ansættelse efter åremålsansættelsens udløb, udgør fratrædelsesbeløbet et beløb svarende til 1 måneds løn i åremålsstillingen for hvert fulde års åremålsansættelse.

Stk. 4. Ved overgang til varig ansættelse i åremålsstillingen ydes der ikke fratrædelsesbeløb.

§ 3. Ved ansøgt afsked før åremålets udløb ydes der ikke fratrædelsesbeløb, medmindre dette er eller bliver aftalt.

§ 4. Det kan aftales, at der ved uansøgt afsked i åremålsperioden af andre årsager end alder, sygdom eller forhold som nævnt i tjenestemandslovens § 28, stk. 1, 2. pkt., skal gælde særlige fratrædelsesvilkår.

Stk. 2. Indgås der ikke aftale som nævnt i stk. 1, ydes et fratrædelsesbeløb, jf. stk. 3 og 4.

Stk. 3. For ansatte, der ved afsked fra åremålsstillingen er sikret varig ansættelse, udgør fratrædelsesbeløbet et beløb svarende til 1 måneds løn i den aftalte tilbagegangsstilling for hvert påbegyndt års ansættelse i åremålsstillingen.

Stk. 4. For ansatte, der ikke er sikret varig ansættelse ved afsked fra åremålsstillingen, udgør fratrædelsesbeløbet et beløb svarende til 12 måneders løn i åremålsstillingen.

Stk. 5. Ved uansøgt afsked på grund af sygdom eller alder før åremålets udløb ydes der ikke fratrædelsesbeløb, medmindre dette er eller bliver aftalt.

Genansættelse

§ 5. Ved genansættelse efter opslag indgås ny aftale i medfør af § 1 og eventuelt §§ 2-4.

Ikrafttræden

§ 6. Aftalen har virkning for åremålsansættelser, hvor tiltrædelse sker den 15. november 2001 eller senere. Samtidig ophæves aftale af 14. februar 1994 om løn- og andre ansættelsesvilkår under åremålsansættelse i staten.

Stk. 2. Aftalen kan opsiges skriftligt med 3 måneders varsel til en 31. marts, dog tidligst den 31. marts 2002.

Stk. 3. Hvis der gennemføres ændringer i tjenestemandslovens § 55, kan der optages forhandling om tilpasninger i aftalen.

København, den 31. oktober 2001

Statsansattes Kartel
Peter Waldorff

Finansministeriet
P.M.V.
E.B.
C. E. Johansen

Statstjenestemændenes
Centralorganisation II
Tommy A. Thomsen

Akademikernes Centralorganisation
Svend M. Christensen

Lærernes Centralorganisation
E.B.
Max Haugaard

Cirkulære af 7. november 2001

Perst. nr. 032-01

Henvendelse om dette cirkulære rettes til
Personalestyrelsen, Ansættelsesretskontoret.

Adresse:
Frederiksholms Kanal 6
DK-1220 København K
Telefon 33 92 40 49
Telefax 33 91 00 69

J.nr. 99-07/6131-5

PKAT

Yderligere eksemplarer af cirkulæret kan købes
ved henvendelse til Schultz Information,
tlf. 43 63 23 00. Pris: 15,00 kr.